

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2015-01-29
Besvaras senast
2015-02-12

Till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2014/15:233 Validering

Det är en allmän uppfattning att Sverige är dåligt på att ta till vara invandrares yrkeskompetens. Alltför ofta får vi höra berättelser om personer med akademiska utbildningar som antingen saknar jobb eller har väldigt lågt kvalificerade arbeten. Detta är ett gigantiskt slöseri med både mänskliga och ekonomiska resurser. Sverige måste bli bättre på att tillvarata den kompetens som finns i vårt land i form av människor från andra länder. Det måste bli lättare att få en utländsk examen validerad i Sverige, och arbetsförmedlingarna måste bli bättre på att se den kompetens som finns hos personer med examen eller yrkeserfarenhet från andra länder.

Ofta är det våra egna myndigheter som agerar bromskloss. Tidsperspektivet är viktigt när många kommer till ett nytt land. Om man blir sysslolös kommer ofta känslan av utanförskap och meningslöshet, vilket sedan kan bli svårt att bryta. Därför är snabb validering av utländska examina eller yrkeskunskaper så viktig. Valideringen ska se till att individen får sin kompetens bedömd, värderad och dokumenterad. Det är särskilt viktigt där arbetsgivare har svårt att själva bedöma om en utbildning eller viss yrkeskunskap är korrekt. En bra validering ska bidra till bättre matchning på arbetsmarknaden eller kortare tid till utbildningsinsatser. Det förutsätter att valideringen dokumenteras på ett sätt som arbetsgivare eller reguljära utbildningsinstitutioner kan ta till sig.

Om personer som kommer från andra länder får sin kompetens validerad snabbt kan de snabbare ta sig in i det svenska samhället. Det är ett mänskligt slöseri men också ett ekonomiskt kapital som går förlorat av att inte använda dessa personers kompetens.

Det är således viktigt med validering av yrkesexamina men minst lika viktigt med validering av utländska utbildningsexamina. Och den person som påbörjat en utbildning i ett annat land och önskar gå vidare med en liknande utbildning här i Sverige bör också få större möjlighet till det.

Statskontoret gjorde på den tidigare regeringens uppdrag 2013 en kartläggning av valideringsinsatser för utrikesfödda och gav ett antal förslag på åtgärder. Bland annat såg man ett behov av att Arbetsförmedlingen mer systematiskt måste arbeta med valideringsinstrumentet. Arbetsförmedlingen fick då ett uppdrag av den tidigare regeringen att utveckla metoderna för och öka omfattningen av validering av nyanlända invandrares kompetens. Det ska

redovisas i samband med Arbetsförmedlingens årsredovisning för 2014.

En snabb och effektiv validering av utbildning och yrkeserfarenheter från annat land är ett viktigt instrument för att Sverige på ett bra sätt ska ta vara på nyanländ arbetskraft. Det ska bidra till att ge nyanlända en reell möjlighet att så snabbt som möjligt komma ut på arbetsmarknaden. Sedan den 1 juni 2013 har Universitets- och högskolerådet ett samlat ansvar för bedömning av avslutade utländska utbildningar. Sedan bedömer Myndigheten för yrkeshögskolan avslutad postgymnasial yrkesutbildning som inte är akademisk. Reglerade yrken ansvaras av behörig myndighet. För branscher där parterna har reglerat villkoren bedöms utbildningen av branschorganisationen. Reell praktisk kompetens upphandlas av Arbetsförmedlingen.

På flera sätt framkommer signaler om att valideringsverktyget underutnyttjas och hanteras ineffektivt med långa handläggningstider. Riksrevisionens granskningar har visat att Högskoleverkets bedömningar av utländska högskoleutbildningar hållit en genomsnittlig handläggningstid motsvarande fem månader men att man i många fall gått långt därutöver. Själv har jag tagit del av fall som löpt över 15 månader utan att man ännu fattat ett beslut. I dessa fall har det handlat om Socialstyrelsen. Det synes som att ett ärende bollas mellan olika instanser, och frågan är om det verkligen inte går att snabba på processen, särskilt i de aktuella fallen där det varit personer som kunnat svara upp med yrkeskunskaper och kompetens inom områden där det finns brist på arbetskraft.

Riksrevisionen har i sina utvärderingar kunnat konstatera en låg anslagsförbrukning hos Arbetsförmedlingen vad avser nyanlända invandrare inom etableringsuppdraget. Få får sin erfarenhet validerad och kan därmed inte låta sin utbildning och sitt kunnande bli till en tillgång på svensk arbetsmarknad. Det är inte tillfredsställande att det tar så här lång tid för den enskilde individen men också för samhällsekonomin.

Vad avser arbetsmarknadsminister Ylva Johansson att vidta för åtgärder för att främja en snabbare och effektivare handläggning av valideringsärenden?

.....

Désirée Pethrus (KD)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors